

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра общей экологии и методики преподавания биологии

Аннотация к дипломной работе
**«ОСОБЕННОСТИ ПОВЕДЕНИЯ КОПЫТНЫХ
МЛЕКОПИТАЮЩИХ В УСЛОВИЯХ БЕРЕЗИНСКОГО
БИОСФЕРНОГО ЗАПОВЕДНИКА»**

Клемезь Елизаветы Геннадьевны

Научный руководитель Гричик В. В.

Минск, 2024

РЕФЕРАТ

Дипломная работа: 81 страница, 15 рисунков, 102 таблицы, 18 источников.

Ключевые слова: копытные млекопитающие, поведение, суточная активность, вид, *Capreolus capreolus*, *Alces alces*, *Cervus elaphus*, *Sus scrofa*, *Bison bonasus*.

Объект исследования: копытные млекопитающие на территории Березинского биосферного заповедника.

Цель работы: на основе анализа записей видеокамер предоставить сравнительную характеристику поведения копытных млекопитающих в разные сезоны года.

Методы исследования: исследование особенностей поведения производилось при помощи использования фото- и видеоловушек. Установка и получение данных с регистраторов были осуществлены работниками Березинского биосферного заповедника. Представленные записи были обработаны в полном объеме и зафиксированы в виде протоколов. На основе изученных записей были выделены отличительные особенности поведения трех видов семейства Оленьих (косуля европейская, лось европейский, олень благородный), а также кабана и зубра европейского.

Результаты проведенных исследований: во время практики были обработаны записи с фото- и видеоловушек, установленных в 32 локациях. В конечном итоге были обработаны и проанализированы данные за 2016–2021 годы. Обработано 482 видеоматериала большого объема, общей продолжительностью 5 часов 18 минут. Также было обработано 805 фотоматериалов со сработавших фотоловушек.

В результате нашего исследования оказалось возможным сделать следующие выводы:

1. Лось, олень, кабан и косуля заметно различались по особенностям социальной организации.
2. Суточная активность всех исследованных копытных (кроме зубра) привязана к сумеречному и темному времени суток и к утренним часам.
4. Некоторые поведенческие особенности видов связаны с местами и характером кормления.
5. Случаи внутривидовой агрессии по отношению друг к другу у копытных отмечаются крайне редко.

РЭФЕРАТ

Дыпломная праца: 81 старонка, 15 малюнкаў, 102 табліцы, 18 крыніц.

Ключавыя словы: капытныя сысуны, паводзіны, сутачная актыўнасць, від, *Capreolus capreolus*, *Alces alces*, *Cervus elaphus*, *Sus scrofa*, *Bison bonasus*.

Аб'ект даследавання: капытныя сысуны на тэрыторыі Бярэзінскага біясфернага запаведніка.

Мэта працы: на аснове аналізу запісаў відэакамер падаць параўнальную характарыстыку паводзін капытных сысуноў у розныя сезоны года.

Метады даследавання: даследаванне асаблівасцяў паводзін праводзілася пры дапамозе выкарыстання фота- і відэапастак. Устаноўка і атрыманне дадзеных з рэгістратараў былі ажыццёўлены работнікамі Бярэзінскага біясфернага запаведніка. Прадстаўленыя запісы былі апрацаваны ў поўным аб'ёме і зафіксаваны ў выглядзе пратаколаў. На аснове вывучаных запісаў былі выдзелены адметныя асаблівасці паводзін трох відаў сямейства Аленевых (казуля еўрапейская, лось еўрапейскі, алень высакародны), а таксама кабана і зубра еўрапейскага.

Вынікі праведзеных даследаванняў: падчас практыкі былі апрацаваны запісы з фота- і відэапастак, устаноўленых у 32 лакацыях. У канчатковым выніку былі апрацаваны і прааналізаваны дадзеныя за 2016-2021 гады. Апрацавана 482 відэаматэрыялы вялікага аб'ёму, агульнай працягласцю 5 гадзін 18 хвілін. Таксама было апрацавана 805 фотаматэрыялаў са спрацаваных фотапастак.

У выніку нашага даследавання аказалася магчымым зрабіць наступныя высновы:

1. Лось, алень, кабан і казуля прыкметна адрозніваліся па асаблівасцях сацыяльнай арганізацыі.

2. Сутачная актыўнасць усіх даследаваных капытных (акрамя зубра) прывязана да змрочнага і цёмнага часу сутак і да ранішніх гадзін.

4. Некаторыя паводніцкія асаблівасці відаў звязаны з месцамі і характарам кармлення.

5. Выпадкі ўнутрывідавай агрэсіі ў адносінах адзін да аднаго ў капытных адзначаюцца вельмі рэдка.

ABSTRACT

Thesis: 81 pages, 15 pictures, 102 spreadsheets, 18 sources.

Key words: ungulate mammals, behavior, daily activity, species, *Capreolus capreolus*, *Alces alces*, *Cervus elaphus*, *Sus scrofa*, *Bison bonasus*.

Object of study: ungulate mammals in the territory of the Berezinsky Biosphere Reserve.

Objective of the work: to provide a comparative description of the behavior of ungulate mammals in different seasons of the year based on the analysis of video camera recordings.

Research methods: the study of behavioral features was carried out using photo and video traps. The installation and receipt of data from the recorders were carried out by employees of the Berezinsky Biosphere Reserve. The submitted records were processed in full and recorded in the form of protocols. Based on the studied records, distinctive behavioral features of three species of the deer family (European roe deer, European elk, red deer), as well as wild boar and European bison, were identified.

Results of the conducted research: during the internship, records from photo and video traps installed in 32 locations were processed. Eventually, data for 2016–2021 were processed and analyzed. 482 large-capacity video materials with a total duration of 5 hours 18 minutes were processed. 805 photographs from triggered camera traps were also processed.

As a result of our study, it was possible to draw the following conclusions:

1. Elk, red deer, wild boar and roe deer differed significantly in the characteristics of their social organization.
2. The daily activity of all studied ungulate mammals (except for bison) is tied to twilight or dark time of day and to morning hours.
4. Some behavioral features of species are associated with places and nature of feeding.
5. Cases of intraspecific aggression towards each other among ungulate mammals are extremely rare.